

Kjedelig, men viktig

Gerd Kristiansen

leder i Landsorganisasjonen i Norge (LO). Sammen med Saths Cooper, Kerstin Söderström og Tor Levin Hofgaard er hun fast kronikør.

Psykologforeningens hjemmeside har ikke én fane som inneholder ordet arbeid. Hvorfor er det slik?

I 2015 lanserte Arbeidstilsynet sammen med flere av arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene en storstilt kampanje med navnet «Kjedelig men viktig». Små videosnutter gikk som en farsott både på YouTube og Facebook, og hensikten var å nå ut til ungdom med informasjon om rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Kjedelig, men viktig. Navnet kunne vel ikke vært mer presist. Jeg kan nærmest høre gjespet ditt her jeg sitter, når jeg nevner rettigheter og plikter i arbeidslivet. Men siden dette er mitt første innlegg i Psykologtidsskriftet, er det viktig for meg å nevne at dette er kjernen i det vi i LO driver med. Vår hovedoppgave er å sørge for et godt arbeidsliv med rom for alle som kan og vil jobbe.

Rettigheter i revers

Mye har endret seg i arbeidslivet siden jeg var ung. På godt og vondt. Mest på godt, men det er ikke til å komme utenom at vi i LO ser at arbeidstakernes rettigheter har blitt satt kraftig i revers av den blå regjeringen.

Dette er uheldig av mange grunner. Ikke minst finnes det forskning som indikerer at endringene dagens regjering har gjort, kan føre til uhelse. Regjeringen har blant annet åpnet for økt bruk av midlertidige stillinger. Visste dere psykologer at midlertidig ansatte faktisk har større sannsynlighet for å få psykiske problemer?

Frisk og syk av å arbeide

De fleste av oss tilbringer flere våkne timer på jobb enn hjemme, i ukens arbeidsdager. Likevel er arbeidsplassens betydning for vår helse undervurdert av mange. Jobben kan gjøre deg både frisk og syk, helt avhengig av arbeidsvilkårene. I «gamle dager» var det kanskje lettere å se hvilke arbeidsplasser som hadde høy risiko. Selv om vi har god kunnskap om ulike risikofaktorer i arbeidslivet i dag, er disse ukjente for mange. Kanskje er dette nettopp fordi de fremstår som usynlige? Det er lett å se at skjæremaskinen på verftet kan være farlig dersom du ikke håndterer den riktig. En smartphone som blinker og ringer til alle døgnets tider, gir ikke nødvendigvis det samme inntrykket. Men den kan også være skadelig.

Burde ikke psykologene gå i front for å snakke om arbeidets betydning for helsa?

Jeg møter unge mennesker som er friske og ivrige, og der arbeidskapasiteten ikke har noen grenser. Men jeg møter også mennesker som har falt ut av arbeidslivet nettopp av samme grunn. Derfor tror jeg at vi er helt avhengig av en god arbeidsmiljølov som setter grenser. Mitt engasjement

for at norske arbeidstakere skal ha en god arbeidsmiljølov, er ikke bare en kamp for gode arbeidsvilkår – det er også en kamp for folks helse.

Når vi vet hvor viktig arbeidsplassen er for folks helse, blir det fristende for meg å spørre: Hvor god kunnskap har psykologer om det norske arbeidsliv? Hva kan dere om ulike risikofaktorer i forskjellige yrker? Er dere klar over betydningen av medvirkning og partssamarbeid på arbeidsplassen? Hva legger *dere* i ordet helsefremmende arbeidsplass?

Ses i morgen!

For en stund siden ble jeg gjort kjent med Kværner Piping Technologys fantastiske opplegg innenfor arbeid og psykisk helse. Initiativet kom fra «gutta på gølv» i den mannstunge bedriften. Da det ble kjent i virksomheten at mye av sykefraværet skyldtes lettere psykiske lidelser, gikk tillitsvalgt, hovedverneombud og leder sammen om å legge en plan for hvordan de skulle ta tak i dette. Alle ansatte ble involvert i prosessen, og både ledere, tillitsvalgte og verneombud har gått Sees i morgen!-kurset til NAV. Bedriften fikk senere pris for sitt arbeid på området.

For meg er det viktig at dere som helsearbeidere vet om arbeidsplasser som Kværner Piping Technology, fordi de gjør et viktig forebyggende arbeid – et arbeid som er *helsefremmende*. Men uten det gode samarbeidet mellom ansatte og ledere hadde det ikke vært mulig. Hvordan tror du gutta på gølv hadde reagert om ledelsen hadde prasket på dem noe info om psykisk helse? Utfallet hadde garantert ikke vært det samme.

Selv om dagens arbeidsliv er i voldsom endring, og vi ikke har noen glasskule som viser oss fremtiden, er det én ting jeg er sikker på: Vi er fortsatt avhengig av å ha godt samarbeid mellom lederne og de ansatte på arbeidsplassen for å møte morgendagens utfordringer. Det hadde ikke vært nok om lederne på Kværner Piping hadde tatt et kurs i arbeid og psykisk helse alene. Det er nettopp *samarbeidet* mellom lederne og de ansatte som er suksessfaktoren. Det vil det også være i fremtiden.

Dette er viktig kunnskap for dere psykologer. For gang på gang opplever vi i LO å måtte minne både helsepersonell, NAV og andre på at de tillitsvalgte er nøkkelpersoner på arbeidsplassen, og at det å trekke inn de ansattes erfaringer og synspunkter er helt nødvendig.

Uutnyttet potensial

Vi er avhengige av en mer stødig bro mellom arbeid og helse enn vi har i dag. Vi må dra vekslers på hverandres erfaringer og kunnskap, og vi må samarbeide mer. Jeg tror det er et enormt uutnyttet potensial. Gjennom arbeidet med inkluderende arbeidsliv har vi løftet kunnskapen om helseverdien av å jobbe mange hakk på arbeidsplassene. Men henger helsevesenet med?

En kikk på Psykologforeningens hjemmeside viser at det ikke finnes én fane som inneholder ordet arbeid. Hvorfor er det slik? Burde ikke psykologene gå i front for å snakke om arbeidets betydning for helsa? Burde ikke arbeidets betydning for helsa i det minste være en del av pensumet på psykologistudiet?

Vi i LO anser det som helt avgjørende at leger, psykologer og andre behandlere har kunnskap om hva som er helseskadelig og helsefremmende på arbeidsplassene, og hvordan arbeidsplassen kan fungere som arena for å skape god helse.

Kanskje er det ikke bare ungdommen som har behov for den kjedelige, men viktige informasjonen om rettigheter og plikter i arbeidslivet?